

V Dubí dne 6.června 2021

Věc: Vyjádření k Oznámení záměru DP a POPD Cínovec, stanovení dobývacího prostoru a vydobytí části zásob Li-W-Sn rud hlubinnou dobývací metodou

Dne 7.5.2021 bylo na úřední desce Ústeckého kraje zveřejněno Oznámení k záměru DP a POPD Cínovec, stanovení dobývacího prostoru a vydobytí části zásob Li-W-Sn rud hlubinnou dobývací metodou (dále jen „oznámení“). Na základě ustanovení § 6 odst. 7 č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon EIA“), tímto podávám v zákonné lhůtě do 7.6.2021 následující vyjádření k oznámení, v němž specifikujeme dle našeho názoru hlavní nedostatky oznámení.

Jsme spolek, jehož hlavním posláním je ochrana přírody a krajiny na území města Dubí, přilehlých obcí i Krušných hor jako celku. Dle §3 písm. i, odst. 2 zákona EIA jsme dotčenou veřejností. To dokládáme přiloženou kopií zápisu spolku do rejstříku.

1. Rozsah dobývacího prostoru, celková doba a rozsah předpokládané těžby

Domníváme se, že v oznámení je nesoulad mezi (v textu) popisovaným prostorem těžby v daném období (2023-2043) a (v mapě vyznačeným) rozsahem těžby v zamýšleném dobývacím prostoru. Oznámení uvažuje o dvacetiletém období (z důvodu limitu procesu EIA), nicméně dobývací prostor je vyznačen od těžebního areálu na jihu až k hranici se Spolkovou republikou Německo (dále jen “SRN”) na severu. Toto území zahrnuje lokality se zcela rozdílným využitím (lesy, obydlená část). Lze předpokládat, že dopady hornické činnosti budou v každé části jiné, nicméně oznámení řeší vlivy pouze v rámci jižní části území.

Navrhujeme upravit či dopracovat dokumentaci tímto způsobem:

- 1.1 **bud' řešit pouze jižní část navrhovaného dobývacího prostoru v rozsahu dvacetiletého období těžby,**
- 1.2 **anebo dopracovat hodnocení vlivu těžby v rámci celého navrhovaného dobývacího prostoru, který je zamýšlen, tj. včetně severní části území až k hranicím, kde mohou být dopady těžby větší, ať už jde o vliv na zastavěné území, vliv na Ptačí oblast Východní Krušné hory (dále jen „PO“), vliv na sousedící Evropsky významnou lokalitu Východní Krušnohoří (dále jen „EVL“), vliv na mokřady, Ramsarské úmluvy, vliv na území SRN atd.**
- 1.3 **Dále navrhujeme doplnit záměr o informaci o celkové předpokládané době těžby v letech.**

2. Rozsah povrchového areálu

K některým popisovaným postupům, činnostem a zařízením již dnes existují alternativy, které mají potenciálně výrazně menší vliv na životní prostředí, krajinný ráz a obyvatele. Některé stavby je možné provést v menším rozsahu, na jiném umístění (drcení) nebo je nezřizovat vůbec (odval).

Z důvodu snížení vlivu na životní prostředí, obyvatelstvo a krajinný ráz navrhujeme:

- 2.1 **Redukci zamýšlené zastavěné plochy a budov povrchového areálu na nezbytně nutné.**
- 2.2 **Redukci zpevněných ploch na minimální možnou plochu z důvodu redukce potřeby kácení a snížení negativních vlivů na životní prostředí (nevsakování vody, snížení počtu živočichů, přehřívání atd.).**
- 2.3 **Přepracovat záměr tak, aby všechny fáze drcení probíhaly pod povrchem, uvnitř dolu.**
Drcení a mletí suroviny mimo primární drcení je řešeno v rámci povrchového areálu. V zahraničí je běžná praxe, že všechny fáze drcení probíhají v podzemí. Toto řešení je technicky možné a proveditelné a představuje výrazně nižší zátěž pro životní prostředí.

2.4 **Nezřizovat vůbec odval pro vytěžený materiál nebo redukce na minimální plochu pouze pro účel skrývky.**

V Oznámení není řádně zdůvodněno zřízení odvalu o ploše 5,5 ha. Předpokládáme, že veškerá hlavní důlní díla budou ražena v hornině s obsahem cílových složek a tento materiál by měl být dopraven mimo areál k dalšímu zpracování. I pokud vytěžený materiál nebude obsahovat požadované složky, není z následujících důvodů přípustné ho deponovat v místě. Využití materiálu jako kameniva je vzhledem k vlastnostem omezené a v oznámení není blíže specifikováno. Využití při výstavbě těžebního areálu a zpevnění cest není doloženo potřebou kameniva (např. odkazem k projektu areálu). Využitelnost kameniva zároveň není ověřena odpovídajícími zkouškami.

Z těchto důvodů navrhujeme nezřizovat odval pro vytěžený materiál, ale pouze, je-li to nutné, dočasný odval pro půdu ze skrývky, a to v minimálním rozsahu. V případě trvání investora na zřízení odvalu vytěženého materiálu navrhujeme tento zřídit jako dočasný, v minimální možné ploše a jeho zřízení řádně zdůvodnit (včetně detailů o množství ukládaného materiálu). Tímto krokem se jednak zabráni nadbytečnému odvalu, který by se v budoucnu musel řešit, a zároveň se výrazně sníží plocha nutná pro odlesnění.

3. Varianty záměru (alternativní řešení) – umístění povrchového areálu

Navrhovaný areál v lokalitě Sedmihůrky má sice výhodu ve větší vzdálenosti od nejbližší obytné zástavby (cca 1,3 km), ale nedaleko navrhovaného umístění (do cca 2 km) byl v minulých letech pravidelně zdokumentován výskyt kriticky ohroženého tetřívka obecného (*Tetrao tetrix*), který je citlivý mimo jiné právě na hluk. Vzhledem k umístění záměru lze předpokládat významnou hlukovou zátěž na protější svahy, kde byl výskyt lokalizován.

3.1 **Navrhujeme detailně popsat a zhodnotit alternativní varianty umístění a jejich vliv na životní prostředí.**

V případě redukce počtu budov a technologických celků povrchového areálu (drcení pod povrchem, minimální odval jen pro skrývku) lze zvážit např. lokalitu Nádraží a dopravu po železnici.

3.2 **Navrhujeme zaměřit se v rámci hlukové studie mj. na širší okolí záměru a vliv hluku na zde žijící živočichy včetně tetřívka obecného.**

3.3 **Na základě hlukové studie navrhujeme stanovit přísné hlukové limity pro všechny potenciálně dotčené oblasti a jejich dodržování důsledně kontrolovat a vyžadovat.**

4. Varianty záměru (alternativní řešení) – doprava po železnici

4.1 **Navrhujeme v rámci další dokumentace detailně porovnat vlivy na životní prostředí, obyvatelé Dubí a riziko poruchovosti (vzniku nestandardních stavů) pro různé varianty dopravy materiálu – vedle zamýšleného produktovodu i dopravu po železnici.**

5. Řešení situací mimo „běžný provoz“

V oznámení i Naturovém posouzení je opakovaně pracováno s termínem „běžný provoz“. Vlivy záměru se pak posuzují výlučně ve vztahu k běžnému provozu. Termín však není definován ani vysvětlen. Zároveň nejsou definovány ani posuzovány stavy mimo „běžný provoz“. Jde například o:

- poruchy na produktovodu, kdy lze předpokládat jiný způsob dopravy vytěženého materiálu, a tedy významné zvýšení vlivu na životní prostředí i obyvatelstvo (emise, hluk, zatížení dopravou atd.),
- poruchy na technologii primárního drcení v dole, kdy lze předpokládat přesun primárního drcení na povrch a s tím související výrazně větší vliv na životní prostředí.

- 5.1 Navrhujeme detailně popsat, jak bude postupováno v případě nestandardních situací (mimo „běžný provoz“, při poruchách produktovodu a podzemního drčení). Dále navrhujeme dopracovat vliv jednotlivých alternativ postupů a posuzování možných vlivů podložit odbornými studii (hluk, emise, znečištění vod atd.).

6. Naturové hodnocení – stavy mimo „běžný provoz“ a případná opatření, vyřešení kolize s projektem TetraoVit, vliv záměru na EVL

V Naturovém posouzení je konstatováno, že záměr nemá významný negativní vliv, nicméně:

- nebyly zohledněny nestandardní stavy mimo „běžný provoz“,
- nebyla navržena žádná opatření na zmírnění nepříznivých vlivů těžby, a to ani opatření, které jsou u jiných, mnohem méně významných záměrů v oblasti, běžné (například omezení pracovní doby z důvodu ochrany tetřívka obecného na 9:00-17:00)
- nebyl zohledněn projekt TetraoVit, který nedávno proběhl v ČR a SRN (ukončen únor 2021) s cílem vytvořit vhodnější podmínky (biotop) pro tetřívka a který byl hrazený z veřejných prostředků a prostředků EU,
- bez detailnějších podkladů nelze vyloučit vliv ani na EVL, která s oblastí v záměru (zvažovanými dobývacími prostory) přímo sousedí; existuje riziko, že v důsledku těžby může dojít ke změně vodního režimu.

6.1 Navrhujeme hodnocení vlivů na soustavu NATURA 2000 dopracovat o důkladně zhodnocení „nestandardních stavů“ a jejich případných řešení.

6.2 Zároveň navrhujeme v případě nestandardních stavů přijmout taková opatření, která negativním vlivům zabrání (např. přerušení činnosti).

6.3 Navrhujeme dopracovat záměr o opatření, která budou eliminovat poškození životního prostředí nebo opatření, která negativní vliv na životní prostředí alespoň významně snižovat.

6.4 Navrhujeme záměr dopracovat o vyřešení kolize s uskutečněnými, probíhajícími a plánovanými projekty na ochranu životního prostředí a podporu biot v ČR i SRN, a to především, nikoliv výlučně, hrazené z veřejných zdrojů,

6.5 Navrhujeme provést studii hydrologických poměrů a jejich změn v důsledku těžby (včetně vlivu těžby i v severní části zamýšleného území), co se týče možných vlivů na EVL.

7. Ražba důlních děl

Chybí bližší popis metody ražby, tedy nelze ani hypoteticky stanovit vliv na okolí.

7.1 Navrhujeme dopracovat detaily k objemům, postupu ražby, rozměrům, způsobům rozpojení, objemům naráz rozpojované horniny, plánu dolu atd.

8. Vliv trhacích prací na zástavbu a faunu

V oznámení je podle našeho názoru podhodnocen vliv trhacích prací na okolní přírodu a zastavěnou oblast co se týče otřesů a hluku. Zdravá hornina je jen velice těžko rozpojitelná mechanicky. Při provádění těžby dle popsaného záměru nelze vliv na objekty hodnotit jako nulový. Navíc přiblížení k zástavbě nemusí být relevantním hodnotícím měřítkem, protože vliv seizmických účinků dosahuje řádově stovky metrů (až km) od prostoru těžby. K ovlivnění budov (pukliny, praskliny, poklesy půdy, propady komunikací, narušení statiky silničních staveb atd.) často dochází i ve větší vzdálenosti od místa použití trhavin. V oznámení je u trhacích prací ve vztahu k hluku uvedeno, že budou prováděny mimo plochy obytné zástavby, nicméně vliv trhacích prací není lokální (viz výše), nelze tedy z toho dovodit, že na zástavbu a životní prostředí nebudou mít vliv.

- 8.1 **Navrhujeme důsledně vypracovat odbornou studii vlivů zvolené metody dobývání, co se týče otřesů, seismiky, hluku a emisí tak, aby byla již od začátku jakékoliv činnosti nastavena účinná prevence vzniku škod.**
- 8.2 **Navrhujeme jako podmínku: Před zahájením hornické činnosti provést seismický monitoring a důkladnou pasportizaci povrchových objektů, při níž bude mj. stanovena tzv. aktuální seismická odolnost objektů a aktuální deformační odolnost objektů. O této povinnosti budou obyvatelé dotčené oblasti včas a řádně informováni (personalizovaný dopis, web města, obecní zpravodaj, úřední deska atd.).**

9. Větrání dolu a jeho vliv na životní prostředí a obyvatelstvo

Popisované řešení větrání je obecné a vágní, takže nelze s dostatečnou přesností hodnotit vliv na životní prostředí a obyvatelstvo.

- 9.1 **Navrhujeme dopracovat řešení větrání v detailech umožňujících náležitě hodnocení vlivu na životní prostředí a obyvatelstvo.** Jde mimo jiné, nikoliv však výlučně, o následující:
- přesná lokalizace výdušních objektů s ventilátory,
 - informaci, zda bude z důvodu větrání obnovena některá z historických jam a pokud ano, tak která,
 - upřesnění informace, jak lze technicky realizovat hlavní ventilátory dle popisu v oznámení, tj. když „budou umístěny v podzemí v hloubce několikaset metrů pod povrchem země“,
 - specifikace, jak budou realizovány širokoprofilové vrty a jaký budou mít průměr.

10. Vzduch – zdroj pro srovnání hodnot znečištění

Zdroj pro hodnocení emisí v Krupce nemusí vzhledem k blízkosti industriálních zón, města, nadmořské výšce a proudění vzduchu odpovídat reálné situaci v oblasti zamýšleného záměru.

- 10.1 **Navrhujeme provést opakované měření znečištění v průběhu roku přímo v lokalitě povrchového areálu.** Tím bude zajištěno důslednější porovnání.
- 10.2 **Zároveň navrhujeme čerpat referenční hodnoty znečištění také z jiných zdrojů, např. z URVHA Rudolice v Horách, případně blízkého zdroje v SRN.** Tyto zdroje doplní skutečně naměřené hodnoty.

11. Vzduch – minimalizace emisí a prašnosti, rozptylová studie

K minimalizaci a kontrole emisí navrhujeme:

- 11.1 **Neopominout v rámci rozptylové studie povětrnostní specifikaci oblasti (síla a směr větru, časté mlhy) a její možný vliv na kvalitu ovzduší.**
- 11.2 **Navrhujeme jako podmínku (opatření) v průběhu výstavby a těžby: Provádět pravidelný a důsledný monitoring kvality ovzduší u povrchového areálu a u každého větracího otvoru.** Výdušní jámy, byť jsou zamýšleny mimo zastavěné území, mohou mít vzhledem k specifickým povětrnostním podmínkám (silný vítr, směr proudění, mlha) vliv na zhoršení kvality ovzduší v rámci větší vzdálenosti.
- 11.3 **Navrhujeme jako podmínku (opatření) v průběhu výstavby a těžby: Zajistit důslednou minimalizaci venkovního skladování prašného materiálu i pro fázi výstavby a přijetí technických opatření k zamezení prašnosti.**

12. Hluk

Vliv na akustickou situaci je v oznámení hodnocen jako předběžně nevýznamný, nicméně není dostatečně zohledněno zvýšení hluku z:

- trhacích prací, které jsou nutné již v prvních fázích otvírky i během následného provozu dolu – podzemní rozpojování,
- ostatní zdroje hluku v blízkosti povrchu či na povrchu (drcení, pásové dopravníky, přeprava materiálu atd.).

Navrhujeme:

- 12.1 Z důvodu eliminace hluku (a prašnosti) navrhujeme umístit všechny fáze drcení pod povrch.
- 12.2 Z důvodu minimalizace potenciálního vlivu na tetřívka obecného (*Tetrao tetrix*) navrhujeme provádět jakoukoliv pracovní činnost na povrchu dobývacího prostoru, spojenou s hlukem (včetně drcení), pouze od 9:00 do 17:00 hodin.
- 12.3 Součástí hlukové studie bude posouzení všech fází záměru (včetně výstavby).
- 12.4 Součástí hlukové studie bude posouzení alternativních řešení v případě nestandardních situací (mimo „běžný provoz“, např. při poruchách produktovodu či drcení pod povrchem).
- 12.5 V hlukové studii se zaměřit nejen na hluk u nejbližší obytné zástavby, ale zohlednit i vliv hluku na tetřívka obecného a další přirozeně vyskytující se živočichy v širším okolí.

13.Voda – vliv na studny a zdroje pitné vody, vliv na spodní a povrchové vody, změna vodního režimu v krajině

Těžba bude mít vliv na stav hydrologických poměrů v krajině, stav a kvalitu podzemních i povrchových vod včetně vlivu na studně, které jsou v oblasti poměrně hojně využívány.

- 13.1 Navrhujeme provést důkladnou studii hydrologických poměrů v krajině a vlivu těžby na podzemní a povrchové vody.
- 13.2 Navrhujeme provést soupis využívaných studní a monitoring stavu vody v různých obdobích, aby byly vyloučeny škody v důsledku poklesu vody ve studních. Navrhujeme důkladné odborné posouzení vlivu těžby na studně včetně zohlednění různých scénářů (sucho, vydatné srážky atd.).
- 13.3 Navrhujeme provést soupis vodních zdrojů v oblasti, které jsou využívány k napájení vodovodního řádu, a jejich monitoring v různých obdobích. Navrhujeme důkladné odborné posouzení vlivu těžby na zdroje vody včetně zohlednění různých scénářů (sucho, vydatné srážky atd.).

14.Voda pro provoz dolu – zdroje a spotřeba

U řešení provozní (technologické) vody chybí některé nezbytné specifikace.

V záměru se počítá, že důlní vody budou dostatečné pro spotřebu dolu, ale není nijak řešena eventualita, že tomu tak z různých příčin nemusí být (několik suchých let za sebou, změna vodního režimu atd.).

V oznámení nejsou řešeny detaily čištění důlních vod před vypouštěním, např. separace kalů z odpadních vod umístěnými až za usazovacími nádržemi.

Odběr pitné voda je zamýšlen z veřejné vodovodní sítě. Není uvedeno, zda a kde je možné připojení a zda kapacita vodovodní sítě bude dostatečná.

14.1 Navrhujeme dopracovat řešení vody a jejich zdrojů a doložit některá tvrzení.

Jde například o:

- ověření stability vydatnosti přítoku do dolu (17,1 l/s) monitoringem a odborným posouzením,
- potvrdit, zda i v případě umístění zpracovatelského závodu v lokalitě Lesní brána bude zamýšleno napojení na technologickou vodu z čističky důlních vod při vodní jámě bývalého dolu Kohinoor,
- projednání souhlasu s připojením do vodovodní sítě,
- detailně popsat, jak bude probíhat čištění důlních vod.

14.2 Dále navrhujeme dopracovat varianty řešení pro případ nedostatku důlních vod.

15.Voda – Vliv odvodnění stařin

Není blíže specifikováno, jak přesně bude probíhat odvodnění stařin ve fázi otvírky (čerpání, horizontální vrty) a jaký předpokládaný vliv budou mít na kvalitu a vodní režim toku Bystřice.

15.1 **Navrhujeme detailně popsat řešení odvodnění zatopených částí dolu** – technické provedení a vliv na tok Bystřice (kontrola kvality, možného znečištění, množství atd.).

16.Voda – kvalita, havarijní stavy

V oblasti vodního hospodářství:

16.1 **Navrhujeme dopracovat důsledně postup při vzniku havarijních stavů v důsledku extrémních povětrnostních vlivů (např. srážky, povodně) a znečištění vod (např. únik látek, jiná znečištění).**

16.2 **Navrhujeme jako podmínku začlenit konkrétní opatření, která minimalizují negativní vlivy havarijních stavů.**

16.3 **Navrhujeme jako podmínku v průběhu těžby: Přijímat opatření, která zabrání zhoršení kvantitativních i kvalitativních parametrů podzemních a povrchových vod (pravidelné odběry vzorků, laboratorní rozbor v rozsahu základního chemismu, zbývajících stopových prvků a radioaktivity, sledování kvantitativních parametrů) z důvodu těžby.**

17.Doprava – nákladní doprava, popis fáze výstavby

V oznámení není definován termín nákladní automobil a není řešeno, jak bude probíhat doprava nákladními automobily ve fázi výstavby i případně v dalších fázích, bude-li nutná (počet a typ/váha automobilů). Tyto informace jsou nezbytné k řádnému posouzení vlivu zvýšení dopravy na komunikaci I/8. V oznámení není vysvětleno, jak bude řešena výjimka z váhového omezení nákladní dopravy na úseku silnice I/8, zda zvýšení dopravy bylo projednáno s městem Dubí a zda město Dubí souhlasí.

17.1 **Navrhujeme doplnit přesnou definici nákladního automobilu a specifikaci, jaké nákladní automobily budou používány (jejich váha) a v jakém počtu denně.**

17.2 **Navrhujeme se v odborných studiích zaměřit mimo jiné na hodnocení vlivů pro fázi výstavby (přesné vyčíslení předpokládaného zvýšení provozu, zvýšení emisí, zvýšení hluku, vliv na kvalitu vod, vliv na znečištění půd atd.).**

18.Doprava – monitoring dopravy

Monitoring dopravy byl proveden v červenci 2018 a nelze ho považovat za reprezentativní. Vzhledem k umístění hraničního přechodu na Cínovci lze předpokládat, že v letním období je provoz na silnici I/8 výrazně vyšší než jiné měsíce. Pro dostatečné zhodnocení vlivu zvýšení dopravy je vhodné provést monitoring několikrát v průběhu roku. Pouze důsledný a statisticky relevantní monitoring dopravy může být podkladem k hodnocení vlivu dopravy v souvislosti s realizací záměru.

18.1 **Navrhujeme provést aktuální a rozšířený monitoring dopravy, a to např. v následujících měsících: leden, duben, červenec, říjen. Ideálně vždy opakovat měření ve dvou rozdílných dnech v týdnu – jedno v pracovní den a jedno o víkendu. Pokud bude zvažována jakákoliv doprava v nočních hodinách (22:00-6:00), byť dočasného charakteru (výstavba, porucha produktovodu), navrhujeme rozšířit monitoring dopravy při každém měření o denní a noční dobu.**

19.Kumulativní vlivy

V oznámení je uveden odkaz na další záměry, které mohou posílit negativní vliv na životní prostředí, bez dalších podrobností.

19.1 Navrhujeme se v odborných posudcích/studiích zaměřit na kumulativní vlivy, především pak v souvislosti s hornickou činností na dobývacím prostoru Cínovec I. (odkaliště).

Jde například o emise do vzduchu, prašnost, hluk, spotřeba vody, vliv na vodu v krajině, řešení odpadních vod přímo z těžebního prostoru, ale také o nárůst dopravy na silnici I/8 a s tím související vliv na životní prostředí, mj. i na předmět ochrany PO Východní Krušné hory (plánováno je maximálně 41 nákladních automobilů při tonáži 17 t).

20.Vliv na krajinný ráz

V oznámení je uvedena domněnka, že členitá morfolgie terénu a vysoká lesnatost se budou podílet na zmírnění vjemů spojených s umístěním hlavního závodu v lokalitě Sedmihůrky. Tato domněnka může jen stěží odpovídat reálné situaci v místě. V záměru je popsán poměrně rozsáhlý komplex uprostřed lesů, zcela mimo zastavěné území a ve velké vzdálenosti od jakékoliv podobného zařízení.

Ke snížení vlivu na krajinný ráz navrhujeme:

20.1 Snížit plochu povrchového areálu na nezbytně nutný rozsah (zrušení/výrazné zmenšení plochy odvalu, umístění všech fází drcení pod povrch, snížení zpevněných ploch).

20.2 V projektu staveb využívat co nejvíce obnovitelných a ekologicky šetrných materiálů s nízkou uhlíkovou stopou.

20.3 V projektu staveb reflektovat vazbu na typickou architekturu Krušných hor (výška budov, střechy, opláštění budov).

20.4 Ve vizualizaci povrchového areálu zohlednit i odval, bude-li i nadále zamýšlen.

21.Skrývka

Navrhujeme jako podmínku:

21.1 Veškeré skryvkové práce a kácení provádět v dobu a způsobem, aby nedošlo k narušení vegetačního a hnízdního období živočichů ani jejich zimovišť.

21.2 Při provádění skryvky a terénních úprav důsledně dbát na to, aby nebyly poškozeny porosty a vegetace mimo oblast zamýšleného záměru.

22.Svahové nestability, pokles terénu

Navrhujeme:

22.1 Provést odbornou studii/posudek ve vztahu k narušení terénu (svahové nestability, poklesy, propady) a nutnosti stabilizace okolního terénu.

22.2 Před započítáním hornické činnosti i při jejím průběhu provádět důsledný monitoring svahové nestability a poklesů terénu a podobných rizik.

23.Hodnocení vlivu na ovzduší a klima

V oznámení je hodnocen celkový vliv na ovzduší a klima, ale pro toto hodnocení nejsou uvedeny žádné důkazy a jen těžko může být založeno na reálných základech a racionální úvaze. Dle našeho názoru nelze hodnotit vliv na ovzduší jako nevýznamný. Nelze v žádném případě konstatovat příznivý vliv na klima, a to z důvodů:

- vysoká produkce skleníkových plynů (CO₂, ale i dalších; ze spalování nafty, spalování zemního plynu, používání trhavin) - scope 1 při použití metodiky GHG Protocol,
- vysoce energeticky náročný provoz dolu a produktovodu včetně recyklace vody – scope 1, GHG Protocol,
- používání elektrické energie ze sítě (energetický mix), nevyužívání obnovitelných zdrojů (kromě vytápění objektů tepelnými čerpadly) – scope 2, GHG Protocol.

- nedořešená doprava zaměstnanců a doprava materiálu na stavbu externími firmami – scope 3, GHG Protocol,
- odlesnění a následné zastavění dříve zalesněných ploch, které obecně přispívají k redukci skleníkových plynů.

V oznámení zmíněné přínosy těžby lithia pro nízkoemisní energetiku a rozvoj udržitelné mobility nelze nyní kvantifikovat a ani posoudit, natož pak zahrnout do hodnocení uhlíkové náročnosti záměru. Dle dostupných informací nebyl zatím přínos lithiových baterií k evropskému cíli karbonové neutrality v roce 2050 dostatečně prověřen (např. provedením LCA analýzy cradle-to-grave lithiových baterií) a domníváme se, že důvodu neodzkoušení metody zpracování vytěženého materiálu v provozní praxi nemůže k podobnému hodnocení zatím ani reálně dojít.

23.1 Navrhujeme vypustit zavádějící informace o nevýznamném vlivu na ovzduší a příznivém vlivu na klima, protože tato tvrzení nelze podložit důkazy. Hodnocení celkového vlivu záměru na ovzduší a klima nelze provést, dokud nebudou vyjasněny všechny aspekty záměru, především pak doprava, technologie zpracování a následné využití materiálu.

24. Příznivý vliv na udržitelnou mobilitu a nízkoemisní energetiku

Pozitivní vliv na udržitelnou mobilitu a nízkoemisní energetiku nelze jednoduše kvantifikovat a ani předvídat, proto by se s tímto nemělo pracovat jako s pozitivním přínosem. Do doby, než se důl zprovozní a začne generovat lithium, může být do praxe zavedena nová technologie výroby baterií se stejnou kapacitou jako současné baterie, ale lepšími vlastnostmi (např. dobíjení) a především nižším vlivem na životní prostředí (menší vliv získávání surovin než těžba, nižší obsah problematických složek atd.). Záměr per se (důl, areál) nelze označit za přínosný ve vztahu k udržitelné mobilitě a nízkoemisní energetice. Je zamýšlena spotřeba pouze fosilních, tedy neobnovitelných paliv (nafta, plyn, elektřina ze sítě – současný energetický mix s nízkým podílem obnovitelných zdrojů atd.). Také řešení dopravy produktovodem je energeticky náročné (elektřina opět ze sítě) a vyžaduje velkou spotřebu vody. Kromě vytápění/chlazení budov čerpadly vzduch-voda není zamýšleno využití žádného obnovitelného zdroje ani částečné využití jiných alternativních nízkoemisních druhů paliva.

Navrhujeme:

24.1 Popsat a odbornou studií podložit možné scénáře vývoje technologií výroby baterií, které mohou mít vliv na realizaci těžby a tímto krokem vyloučit možnost, že v době, kdy započne těžba, bude již k dispozici jiná technologie výroby baterií a potřeba lithia bude výrazně nižší či nulová, příp. těžba nebude ekonomicky výhodná.

24.2 Přepracovat vyjádření o příznivých sociálních a ekonomických vlivech.

24.3 V maximální možné míře využívat obnovitelné zdroje energie (např. termální či solární zdroje) a (alespoň částečné) využívat nízkoemisní nebo bezemisní druhy paliva.

25. Neaktuální zdroje u popisu širších souvislostí (celoevropských) a klíčivosti těžby v Krušných horách

V oznámení popisované přínosy těžby ve vztahu k surovinové soběstačnosti Evropy a významu zásob lithia v Krušných horách mohou být nadhodnocené, zavádějící a nepřesné, protože nevychází z nejnovějších dostupných dat (např. o aktuálních projektech těžby lithia jinou formou než důlními díly) a pracuje s neaktualizovanými daty (z roku 2017 či 2018).

25.1 **Navrhujeme přepracovat text o širších souvislostech a významu těžby na Cínovci a aktualizovat použité informace.**

26.Možná kolize s plánem vyhlášení chráněné oblasti, kolize se závazky státu v rámci iniciativ Zelená dohoda pro Evropu (European Green Deal)

Vzhledem k ekologické hodnotě Krušných hor a iniciativám EU v oblasti biodiverzity (požadavek v rámci tzv. Zelené dohody pro Evropu na ochranu minimálně 30% území do roku 2030) lze předpokládat, že bude potřeba v blízké budoucnosti zajistit ze strany ČR vyšší stupeň ochrany Krušných hor. V záměru není vypořádáno ani aktuální dění okolo vyhlášení CHKO Krušné hory a jeho případného vlivu na záměr.

26.1 **Navrhujeme dořešit případnou kolizi se záměrem vyhlášení chráněného území a zdůvodnit umístění záměru v popisované lokalitě ve vztahu k potenciálnímu tlaku EU na rozšíření chráněných oblastí.**

27.Formulace o nízké kvalitě lesů, nižší hodnotě biotopů v území a emisními zatížení

V oznámení je deklarována nízká kvalita okolních lesních kultur z hlediska ochrany přírody. Jde o zavádějící a účelovou formulaci bez podložení logickými argumenty (není vysvětleno: ve srovnání s čím?). Lesy v Krušných horách jsou opravdu složeny často z náhradních porostů po emisní katastrofě. To však snižuje jejich kvalitu. V lokalitě zamýšleného povrchového areálu se nachází smíšený les – zastoupeny jsou (v odhadovaném pořadí) smrk ztepilý, modřín opadavý, bříza bělokorá, buk lesní, jeřáb ptačí, javor klen, habr obecný. Porosty smrku pichlavého jsou z velké části již odumřelé, podobně jako na jiných místech Krušných hor. Jakýkoliv lesní porost má z hlediska ochrany životního prostředí a snižování emisí skleníkových plynů vyšší hodnotu než důl a povrchový areál dolu. Dále jsou dle našeho názoru v Naturovém hodnocení (na konci textu) použity zavádějící fotografie, které neodpovídají situaci v plánované lokalitě. Pro srovnání přikládáme fotografie ze dne 6.6.2021, a to s viditelnou asfaltovou komunikací, která by měla procházet areálem.

Podobně je účelově deklarováno, že z hlediska biologické rozmanitosti se nejedná o cenné území. Opět, v Krušných horách z důvodu dlouhé historie těžby a obydlenosti hor (vlivu člověka na krajinu) lze mnoho biotopů označit jako antropogenní nebo člověkem velmi silně ovlivněné. Z toho pohledu se oblast zamýšleného záměru nejeví jako méně hodnotná než jiné podobné oblasti.

Dále je obecně deklarováno, že Teplická oblast patří k emisně zatíženým oblastem v ČR a jsou vyjmenovány zdroje znečištění. Není však zohledněno významné snížení znečištění ovzduší v regionu v posledních letech (viz údaje ČHMI).

27.1 **Navrhujeme vypustit zavádějící a účelové formulce, kterým mají vzbudit u čtenáře dojem, že jde o krajinu bez velké hodnoty (nízká kvalita lesů, biologická rozmanitost) a umístěnou v oblasti se znečištěným ovzduším.**

28. Biologický průzkum

28.1 **V rámci zpracování biologického průzkumu (před započítáním příprav území, trvání minimálně 1 rok) navrhujeme zaměřit se především na vliv na soustavu NATURA 2000 (předmět ochrany PO Východní Krušné hory a EVL Východní Krušnohoří), vliv na faunu a floru v blízkosti zamýšleného areálu (včetně obory Jedlovec) a dlouhodobý vliv v širším okolí z důvodu trhacích prací (použití trhavin), větrání dolu (emise, hluk) či změny vodního režimu.**

29. Oponentura – Naturové hodnocení, hodnocení vlivu záměru na biotu

Z výše uvedených důvodů (zavádějící informace, opomenutí důležitých aspektů, podceňování vlivů) navrhujeme vypracovat odborný oponentní posudek k Naturovému hodnocení a k hodnocení vlivů na biotu, a to ideálně odborně způsobilou osobou bez přímé osobní vazby na hodnocený záměr

30. Mezistátní posuzování

Oznámení a Naturové hodnocení vylučuje významný vliv na životní prostředí jiného státu, konkrétně SRN. S tímto názorem se neztotožňujeme z těchto důvodů:

- Již existující důlní díla, která budou pravděpodobně také využívána, jsou z ČR vedena přes hranice na území SRN, takže vliv na území SRN nelze předběžně vyloučit.
- Nelze předběžně vyloučit, že změna vodního režimu z důvodu těžby se neprojeví i na území SRN (velká část dolu je odvodněna na německou stranu).
- Není uvedena lokalizace větracích otvorů a jak daleko budou umístěny od státních hranic, takže nelze předjímat, jaký vliv můžou mít území mimo ČR.
- Hluk a emise z povrchového areálu můžou mít při určitých povětrnostních podmínkách vliv i na území SRN.

30.1 **Domníváme se, že z výše uvedených důvodů by záměr měl podléhat mezistátnímu posuzování dle §11, odst. 1, písm. a zákona EIA.**

31. Řešení a průchodnost komunikací

31.1 **Navrhujeme dopracovat informace o tom, zda bude zachována současná průchodnost komunikace v oblasti zamýšleného povrchového areálu, případně jakým způsobem budou řešeny komunikace a jejich využívání veřejností.**

32. Udržitelný rozvoj oblasti

32.1 **Navrhujeme důsledně zvážit negativní vliv záměru na udržitelný rozvoj Krušných hor a snížení jeho turistického potenciálu. Pokud bude vyloučen významný vliv na udržitelný rozvoj a turistický potenciál, je nutné tato tvrzení doložit důkazy.**

33. Sociální a ekonomické vlivy – zaměstnanost

V oznámení jsou sociální a ekonomické vlivy hodnoceny jako příznivé z důvodu poplatků, zaměstnanosti a příspěví k rozvoji udržitelné mobility a nízkoemisní energetiky. Argument přímé zaměstnanosti (mluví se o stovkách pracovních míst) nelze uplatnit, protože většina pracovních míst, potřebných k těžbě, bude málo kvalifikovaných nebo zcela nekvalifikovaných, což neodpovídá politice zaměstnanosti kraje a změn vzdělanostní struktury obyvatel, kdy je snaha zlepšovat strukturu zaměstnanosti a podporovat progresivní průmyslová odvětví. Tento pozitivní vliv lze snad konstatovat u následného zpracovatelského řetězce, nikoliv však u samotného dolu, kterého se Oznámení týká.

33.1 Navrhujeme přepracovat formulaci sociálních a ekonomických vlivů těžby, případně tvrzené ekonomické a sociální vlivy podložit důkazy.

34. Možné riziko výbuchu

Jako součást areálu je předpokládám sklad trhavin, což nelze považovat za nulové riziko ve vztahu k možným útokům extremistických sil.

34.1 Navrhujeme tento bod dopracovat především s ohledem na zabezpečení skladu trhavin a riziku jeho umístění v areálu.

35. Li – W – Sn rudy

Chybí detaily k tomu, zda budou získávány pouze Li – W – Sn rudy.

35.1 Navrhujeme dopracovat detaily k informaci, zda je zamýšleno získávat pouze Li – W – Sn, případně jaké další prvky jsou zamýšleny a z jakého důvodu.

36. Úprava a zušlechťování

Metoda zpracování cinvalditového koncentrátu byla vyzkoušena pouze laboratorně, byť naposled v opakovaných cyklech. Nebyly zatím provedeny poloprovozní zkoušky, které jsou zásadní pro hodnocení reálnosti zpracování vytěženého materiálu. Vzhledem k tomu lze předpokládat, že pro vytěžený materiál neexistuje zpracovatelský řetězec, takže celkový vliv záměru nelze plně zhodnotit.

36.1 Navrhujeme počkat s dalšími fázemi procesu EIA až do doby, kdy bude plně ověřeno, že vytěžený materiál dokážeme v ČR zpracovat a dále využít.

Závěr:

Vzhledem k výše uvedeným nedostatkům jsme toho názoru, že není možné záměr „DP a POPD Cínovec, stanovení dobývacího prostoru a vydobytí části zásob Li-W-Sn rud hlubinnou dobývací metodou“ realizovat bez významného negativního vlivu na životní prostředí, a tedy vydat souhlasné stanovisko.

Záměr je popsán vágně, chybí v něm důležité informace a konkrétní detaily a vyčíslení, některé informace jsou zavádějící a účelné. Je nutné vyřešit, zda jsme vůbec schopni zpracovávat vytěžený materiál, kde se bude zpracovávat a jaká negativa a pozitiva bude mít tento zpracovatelský řetězec pro oblast těžby i celý region. Je třeba vyřešit, kam přesně bude vytěžený materiál dopravován a jaká jsou rizika a přínosy alternativních způsobů dopravy. Je nutné zohlednit vliv celkového rozsahu těžby v ČR i v SRN. Je třeba konkretizovat vstupní informace a zdroje a dopracovat důležité body záměru ve vztahu k ochraně životního prostředí, krajiny a obyvatel. Je nutné se vyhnout účelovému nadhodnocování významu těžby lithia pro budoucí vývoj Evropy, který nyní nelze ani v nejmenším predikovat. Je nutné přepracovat záměr v souladu s moderními trendy a technologiemi (využívání obnovitelných a alternativních zdrojů, snižování spotřeby fosilních paliv). Je třeba důsledně zpracovat odborné studie, které posoudí nejen navrhované varianty, ale také další varianty, které mohou mít menší vliv na životní prostředí, krajinu a zdraví lidí.

Fotografická příloha

datum pořízení: 06.06.2021

lokality: Sedmihůrky (zamýšlené umístění povrchového areálu)

